

STRATEGIE PREVENCE A ŘEŠENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI ŽÁKŮ

Příčiny školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s žákem a často také s rodiči žáka. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově.

Nejčastěji je školní neúspěšnost způsobena:

- a) **osobností dítěte** - snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka – žák je doporučen na vyšetření do PPP
- b) **nepodněným rodinným prostředím**- žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole, (mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem), motivace žáka k učení...
- c) **špatnou docházkou do vyučování** – neúčast žáků ve výuce, z toho plynoucí špatné porozumění probírané látce a následné nezvládnutí učiva

Za školní neúspěšnost v naší škole považujeme situace, kdy:

- a) se žákův prospěch v předmětu nebo ve více předmětech výrazně zhorší o 2 stupně (nebo více) ve čtvrtletí nebo pololetí,
- b) žák ve čtvrtletí nebo pololetí neprospívá v jednom předmětu nebo ve více předmětech (4-5, 5)
- c) ostatní situace, kdy žák, nehledě na jeho školní výsledky, nezažívá pocit úspěchu, ztrácí motivaci k učení či se cítí jakkoliv jinak diskomfortně ve vztahu k učení

Identifikace potenciálně neúspěšných žáků

Při prvním nástupu žáka do školy prostudují třídní učitelé pedagogickou dokumentaci žáků a důsledně sledují případné studijní neúspěchy žáků. Od počátku školního roku vyhodnocují pracovní činnost žáků s ohledem na identifikaci jakýchkoliv problémů, které by mohly v budoucnu vést ke školní neúspěšnosti. Na tomto základě pak vytipují žáky, kteří by mohli být neúspěšní při zvládnutí studia. Situaci řeší spolu s rodiči a popřípadě doporučí vyšetření v PPP. Na základě zprávy z PPP přijmou taková opatření, která povedou ke zlepšení žákovy situace, a bude-li navrženo, vypracují žákovi IVP, podle kterého bude žák vzděláván.

V krajním případě, kdy není žák prvního ročníku dostatečně zralý, může TU navrhnout rodičům ke zvážení, zdali nevyužít dodatečný odklad (vrácení do MŠ). O dodatečném odkladu rozhoduje ředitel školy na základě žádosti rodičů. Součástí žádosti je i potvrzení, že je pro dítě zajištěno umístění v MŠ.

U žáků, kteří jsou již déle zapojeni do vzdělávání, se učitelé snaží podchytit co nejdříve příznaky budoucí školní neúspěšnosti jako například poruchy učení, špatná rodinná situace, problémy ve třídním kolektivu, zdravotní problémy aj. Klíčovým partnerem v tomto procesu je třídní učitel žáka. Ostatní učitelé konzultují s třídním učitelem relevantní poznatky. Na základě jednotlivých podkladů si třídní učitel sestavuje ucelený obraz o žákových dovednostech a schopnostech. V případě předpokladu budoucí školní neúspěšnosti konzultuje třídní učitel situaci s výchovným poradcem a koordinátorem inkluze.

Základní škola Kraslice, Dukelská 1122, příspěvková organizace

Při prvním příchodu žáka do školy a jeho přechodu na druhý stupeň je třeba brát v úvahu i dobu nutné adaptace na nové podmínky, kterou mohou někteří žáci potřebovat.

Dlouhodobě chybějící žák

Pokud žák zamešká více než 100 hodin a lze předpokládat, že v souvislosti s touto absencí dojde ke zhoršení žákových školních výsledků, vyvolá se jednání s rodiči. Jednání se zúčastní TU, žák, rodiče žáka a případně učitel předmětu, kde se již objevily problémy nebo je lze očekávat. Domluví se podpora žákovi tak, aby byl schopen kompenzovat svou absenci (např. plán práce, termíny zkoušení, obsah učiva, možnosti individuálních konzultací, vrstevnické učení apod.)

Informování rodičů žáka ze strany školy

Rodiče jsou prokazatelně informováni o výsledcích vzdělávání svých dětí zápisy v žákovských knížkách (program Bakaláři), v rámci konzultačních hodin a rodičovských schůzek. Po prvním a třetí čtvrtletí třídní učitelé písemně informují rodiče žáků, kteří za toto čtvrtletí neprospívají (jsou hodnoceni známkou nedostatečný nebo téměř nedostatečný) a též o zhoršení prospěchu o dva klasifikační stupně.

Podrobnější informace jsou předávány primárně na třídních schůzkách a informačních odpoledních, které se konají čtvrtletně.

V případě nutnosti si rodiče žáka zve TU k jednáním o prospěchu či chování žáka. Tato jednání mohou probíhat i na popud rodičů žáka.

Postup při řešení školní neúspěšnosti

1. Práce se žákem
2. Zvýšená spolupráce s rodinou žáka
3. Práce se sociálním klimatem třídy
4. Návrh na poskytnutí pedagogické intervence

ad 1) V první fázi vyučující daného předmětu věnuje žákovi zvýšenou pozornost, zadává domácí práci pro upevnění učiva a sleduje vývoj žákových schopností. Snaží se zvládnout žákův neúspěch spolu s ním bez schůzek s rodiči.

ad 2) V případě, že zvolený model není funkční, TU domluví jednání s rodiči a žáky, kteří neprospívají a na schůzce s vyučujícím daného předmětu se domluví postup pro řešení žákovi neúspěšnosti v daném předmětu. Jestliže žákova neúspěšnost v předmětu přetrvává jsou mu umožněna různá opatření. Je ovšem nutné vzít v úvahu žákovu snahu a ochotu pracovat na svém zlepšení.

ad 3) Práce se sociálním klimatem třídy je použita zpravidla v případech, kdy je školní neúspěšnost způsobena špatným nastavením klimatu v dané třídě. Tyto případy jsou specifické a neexistuje soupis univerzálních opatření, proto jsou tyto případy řešeny individuálně ve spolupráci s metodikem školní prevence.

Ad 4) Na návrh vyučujícího daného předmětu nebo třídního učitele dojde k zavedení pedagogické intervence, která bude probíhat podle směrnice o poskytování pedagogické intervence.

Opatření pro boj se školní neúspěšností

Ve vyučovací hodině bude neúspěšnému žákovi umožněno a zajištěno:

- učitel věnuje žákovi zvýšenou pozornost
- snaží se průběžně sledovat jeho činnost
- dává žákovi jasné a stručné pokyny
- ověřuje si, zda žák pochopil zadání, informaci, pokyn
- umožňuje používat názorné pomůcky, přehledy učiva, kalkulačku
- snaží se vhodným způsobem začlenit žáka do kolektivu (př. týmová spolupráce)
- vede žáka k tomu, aby dokázal samostatně požádat o pomoc, pokud si neví rady

Na základě dohody s vyučujícím předmětu, kde je žák neúspěšný, mu bude umožněno:

- individuální opakované vysvětlení učiva po domluvě se žákem případně rodiči
- ověřování menšího objemu učiva po částech
- ověřování takovým způsobem a metodou, ve které je žák úspěšnější
- stanovení přesného data ověřování zadaného úseku učiva
- návržení časového plánu, který stanoví, která část učiva bude ve stanoveném časovém úseku zvládnuta
- zadání vždy konkrétní, stručné, srozumitelné, přiměřené schopnostem a možnostem žáka s přihlédnutím k případným speciálním vzdělávacím potřebám (stanoveno PPP, SPC, lékařem)
- nepovinné domácí úkoly- jejich plnění je s ohledem na prospěch velmi vhodné,
- mimořádné domácí úkoly po dohodě,
- každodenní komunikaci zákonných zástupců s učiteli prostřednictvím elektronické žákovské knížky

Vrstevnícké doučování

- žák může využít možnosti organizovaného žákovského doučování
- tato možnost je představena rodičům, kteří by měli zajistit, aby se jejich syn či dcera tohoto doučování zúčastnili
- obsah vrstevníckého doučování by měl být konzultován s vyučujícími předmětů, kde má žák největší problémy

Při ověřování učiva:

- učitel stanoví přesné a přiměřené požadavky
- stanoví přesný objem učiva, který bude hodnocen
- bude probíhat důsledná kontrola zadaných domácích úkolů
- vyučující preferuje takový způsob ověřování znalostí a dovedností, který žákovi více vyhovuje (písemný test, ústní zkoušení, popřípadě zadání domácí práce atd.)

Základní škola Kraslice, Dukelská 1122, příspěvková organizace

Podpůrný plán

Pokud selže individuální podpora žákovi a ten je v prvním pololetí hodnocen nedostatečnou nebo je hodnocen dostatečnou a jeho vyučující vyhodnotí další vývoj jeho výkonů jako rizikový, nabízí se žáku a jeho zákonným zástupcům podpůrný plán. Plán obsahuje konkrétní opatření, která budou učiněna na straně školy, žáka a rodičů. V plánu budou dána kritéria plnění tohoto plánu.

Třídní učitel zajišťuje seznáání všech zainteresovaných ke společné úvodní schůzce, kde jsou rodiče a žáci s plánem seznámeni a dojde k jeho podpisu. Po uzavření klasifikace na závěr školního roku je vyhodnocena jeho efektivita.

Důležitost domácí přípravy bude s rodiči projednána ihned na první schůzce!

Nedostatečná na konci školního roku

Pokud selžou všechna výše zmíněná opatření a žák bude klasifikován na konci školního roku nedostatečnou, připraví žákovi vyučující plán učiva, které bude součástí opravné zkoušky. Opravná zkouška se nemusí zaměřovat na celé učivo pololetí, ale může obsahovat pouze vybrané důležité kapitoly. Součástí plánu by měl být i vzorový test a úlohy pro opravnou zkoušku.

Obecné zásady

Naším záměrem je poskytnout žákovi veškerou možnou podporu tak, aby úspěšně zvládl učivo daného ročníku.

Známka by měla odrážet reálně znalosti a dovednosti žáka jakož i jeho snahu.

Domácí příprava, psaní domácích úkolů je součástí každodenní přípravy žáka na vyučování. Navazuje na vzdělávání ve škole a je zaměřená na procvičení probraného učiva.

Cílem domácí přípravy je:

- rozvoj smyslu pro plnění povinností
- procvičování probraného učiva
- ověření si své úrovně pochopení učiva
- rozvoj schopnosti samostatně pracovat
- doplnit si zameškané učivo